

Podobe človeka in človeštva

S podelitvijo nagrad in priznanj ter pohodom po galerijah v mestnem jedru se je pred tednom v Kranju začel bogat likovni oktober, ki ga letos že enajsto leto zapored zaznamuje Mednarodni festival likovnih umetnosti Kranj – ZDSLJU. Nagrado ZDSLJU za življenjsko delo je prejel akademski slikar Jurij Kalan.

IGOR KAVČIČ

Že enajsto leto tradicionalni sprehod skozi ta čas najbolj likovno mesto v državi se je v Galeriji Mestne hiše v Kranju začel vzneseno – s »primopredajo poslov« idejnega pobudnika in desetletje umetniškega vodje festivala magistra slikarstva Klavdija Tutte svoji naslednici akademski kiparki Martini Marenčič.

»Veseli me, da vodenje festivala predajam v roke kolegici Martini in z njo mladim silam. Mislim, da naš festival tudi v prihodnje še čakajo svetli časi,« je dejal Tutta in po pozdravnem nagovoru kranjskega župana Matjaža Rakovca besedo predal novi umetniški vodji festivala, ki je uvodoma poudarila, da v novo dekada zdaj že tradicionalnega Mednarodnega fe-

stivala likovnih umetnosti osrednji organizator Likovno društvo Kranj vstopa z novo temo. V središče likovne obravnave tokrat stopa figura, kar izvemo že v podnaslovu festivala Ecce Homo – Figura v novi realnosti. »Če je figuralika likovno upodabljanje stvarnega sveta, zlasti živih bitij, je tema letošnjega festivala predvsem podoba človeka ali človeštva, kakršno je to danes. Tema je še vedno, kot je navada tega festivala, zastavljena precej široko in dopušča neomejeno možnosti za izraz v različnih medijih.«

To je prvo občinstvo v nadaljevanju dneva spoznavalo tudi s sprehodom po galerijah. Na 14 razstaviščih se z več kot 300 deli predstavlja kar 98 umetnikov iz 20 držav, poleg Slovenije še iz Avstrije, Armenije, Francije, Hrvaške, Italije, Japonske, Izraela, Švedske,

Španije, Severne Makedonije, Romunije, Rusije, Madžarske, Nemčije, Nizozemske, Slovaške, Srbije, Ukrajine, Portugalske in Poljske. A preden se sprehodimo po galerijah in k ogledu različnih pristopov k figuralni umetnosti, pogledajmo še, kdo so letošnji nagrajenci.

Podelili dve festivalski nagradi in enajst priznanj

Letošnjo mednarodno strokovno žirijo so sestavljali umetnostni zgodovinar in direktor Muzeja mesta Reka mag. Ervin Dubrovič, prof. umetnostne zgodovine in kustosinja ZDSLJU Olga Butinar Čeh, umetnostna zgodovinarica in kuratorica Petra Vencelj, svetovalec festivala mag. Klavdij Tutta in umetniška vodja festivala Martina Marenčič. Podelili so dve festivalski nagradi in enajst priznanj. Osrednjo nagrado grand prix (veliko nagrado) festivala je za sodobno interpretacijo človeške figure in za vrhunsko likovno poetiko, najoriginalnejšo predstavitev tematike Ecce Homo in za povezavo klasičnega s sodobno likovno vsebino na likovnem polju prejel akademski slikar Janez Kardelj.

Njegova slika z naslovom Kids are wandering through the wasteland collecting reusable goods (akril, pastel, kolaž, dekolaž na platnu) iz leta 2003 je na ogled

v Stebriščni dvorani Mestne hiše. Umetnik, ki spoštuje radikalno umetniško držo in prezira taktike in strategije v umetnosti, je ob nagradi povedal: »Zame je nagrada veliko presenečenje in sem zelo počaščen, da se je žirija odločila nagraditi prav moje delo. Posebno zato, ker je na festivalu res veliko odličnih del. Na neki način je nagrada tudi potrditev, da vendarle razmišljam in delujem v pravi smeri,« je povedal Janez Kardelj, ki pri ustvarjanju sicer daje prednost likovnemu pred aktualnostjo. »Aktualnost je vedno dvorezen meč. Včasih je kaj videti aktualno, pa ni bilo ustvarjeno s tem namenom, spet drugič pa želiš narediti kaj aktualnega, pa se hitro pokaže, da je že zastarelo. Načeloma podobno kot vsak človek pri temah črpan iz sveta, ki me obdaja.« V tem smislu razume tudi nagrajeno delo, na katerem v ospredje stopajo tri človeške figure na križu in je po skoraj dvajsetih letih še bolj aktualno. Velika nagrada Kardelju prinaša tudi samostojno razstavo v prihodnjem letu.

umestil osem človeških figur, med katerimi prevladujejo ženske: »Sicer ne gre zgolj za človeške figure, želim pokazati tudi na odnose med njimi, od osvajanja, razdajanja do rojevanja. Ne gre le za fizično telo, uveljavljam tudi psihično komponento.«

Festivalska priznanja Ecce Homo – Figura v novi realnosti so letos prejeli še Duo Apotropa – Antonella

Odkupno nagrado Gorenjskega muzeja, ki jo mednarodna žirija festivala podeli gorenjskemu umetniku, članu Likovnega društva Kranj, je letos prejel Lojze Kalinšek za delo *Ecce Homo MMXXII*. Žirija hkrati poudarja, da gre za slikarja, ki skozi svoj celotni opus raziskuje figuro in povezuje tradicionalno s sodobnim. Njegova slika je na ogled v Galeriji Prešernove hiše. »Vesel sem nagrade, tudi zato, ker sem tokrat slikal posebej za festival in sem pri ustvarjanju zelo užival. Nasploh moram priznati, da mi je bila letošnja tema festivala tako rekoč pisana na kožo,« je povedal Kalinšek, ki je na sliko Mignone in Cristiano Panepuccia za vrhunsko predstavitev videa in za mojstrsko povezavo dveh kulturnih zvrsti, vizualne in glasbene, ekipa **KIBLA2LAB** je za projekt *Morphia* prejela priznanje za izjemno multimedijско raziskavo in predstavitev likovno vizualne poetike utripajočega, nastajajočega virtualnega telesa prejme. Hrvatica Lucija Jelić je bila nagrajena za odlično postavitev umetniške inštalacije v ambientu, Viktor Šest pa za vrhunsko kroki risbo. Kranjčan Joža Eržen je priznanje prejel za dolgoletni kiparski opus, posvečen figuri, Helene Vallas Vincent iz Francije pa za subtilno

predstavitev človeškega telesa v fotografiji. Priznanje žirije za brezhibno likovno predstavitev človeške podobe v krajini je prejela ruska umetnica na Gorenjskem Maša Bersan Mašuk, priznanje za vrhunsko postavitev instalacije, ki poudarja stisko beguncev, pa Maja Zaplotnik. Japonska avtorica Nobuko Hamano, katere dela so s še nekaj japonskimi avtorji predstavljena v Mali galeriji, je priznanje prejela za intimno osebno likovno izpoved ob odhodu, za vrhunsko predstavitev človeškega telesa v risbi je priznanje dobil tudi Petar Mošić iz Srbije, priznanje za vrhunsko, duhovito in ironično ilustracijo je prejela še Milanka Fabjančič.

Mojster podobe Jurij Kalan

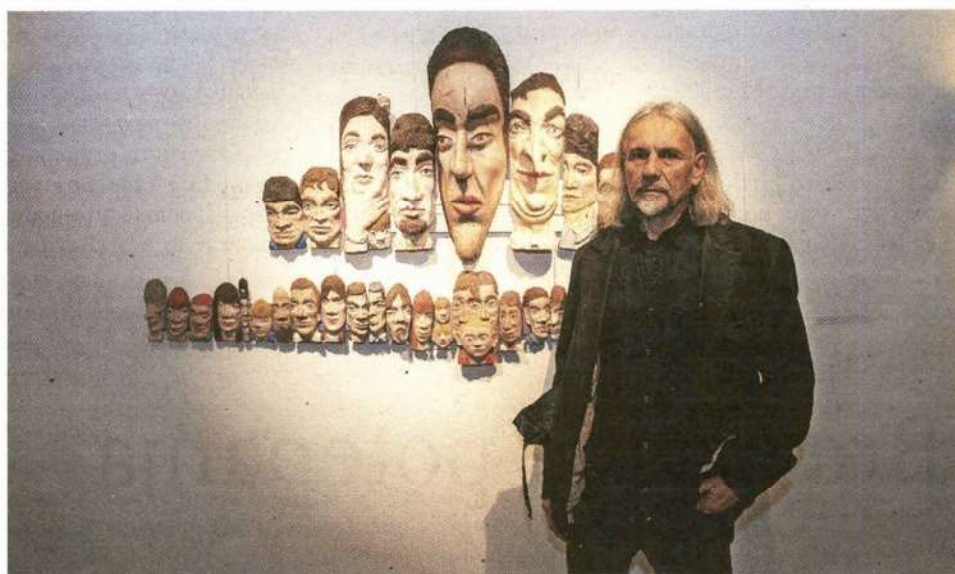
Na festivalu že tradicionalno podelijo tudi nagrado za življenjsko delo, ki jo enemu izmed izstopajočih slovenskih likovnih ustvarjalcev podeljuje Združenje društev slovenskih likovnih umetnikov. Žirija, ki so jo zastopali predstavniki društev in sekcij, ki delujejo v umetniških svetih Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov, je izbirala med šestimi predlogi in nagrado za izjemen figuralni opus podelila akademskemu slikarju Juriju Kalanu, po rodu iz Železnikov, ki že več desetletij živi na obrobju Ljubljane.

Del njegovega sicer bogatega ustvarjalnega opusa je razstavljen tudi na tokratnem festivalu. V Galeriji Kranjske hiše je na ogled izbor slik v tehniki olje na platnu ter kipcev – portretov v tehniki pobarvan les. Festivalne galerije v mestnem jedru Kranja bodo odprte vse do konca meseca.

Po festivalskih razstavah bodo v oktobru potekala tudi strokovna vodenja. Danes ob 10. uri bo po razstaviščih vodila Maruša Štibelj, 11. oktobra ob 16. uri Mihael Perčič, 13. oktobra ob 16. uri za Gimnazijo Kranj Klavdij Tutta, naslednji dan za otroke kranjskih šol in vrtcev ob 10. uri Marija Kos, 18. oktobra ob 10. uri Maruša Štibelj, 19. oktobra ob 10. uri pa bo vodička po razstaviščih še Klementina Golija.

Grand prix (veliko nagrado) letošnjega festivala je prejel Janez Kardelj. / Foto: Primož Pičulin

Nagrada za življenjsko delo ZDSLU je prejel Jurij Kalan. / Foto: Primož Pičulin

Odkupno nagrado Gorenjskega muzeja za gorenjskega avtorja je prejel Lojze Kalinšek. V ozadju so pobudnik in dosedanji umetniški vodja festivala Klavdij Tutta, predsednik mednarodne žirije Ervin Dubrović in nova umetniška vodja festivala Martina Marenčič. / Foto: Primož Pičulin